

به بهانه اجرای زنده دوب برنامه هنری در حرم مطهر رضوی

نقش ارادت بر حصن حصین

را حله ندافی مقدم - هنرهای موجود در حرم مطهر رضوی همیشه جلوه گاه بی بدیلی از زیبایی و قداست بوده و زائران آنگاه که دل را به صاحب حرم می سپارند و گوشه ای میان این همه ازدحام می نشینند در لاچوردی کاشی ها و سبیدی خطوط کتیبه ها را دنبال می کنند و میان تابش نور در آینه کاری های حرم خود را می شکنند. استاد، چشمان بارانی اش را به حرم می دوزد و به نیت شفا و سفارش زائر آقا (ع) خطی دیگر بر عباي امام (ع) می کشد تا گره از کار او گشوده شود. در ایام دهه کرامت و ولادت حضرت رضا (ع) برنامه های فرهنگی هنری متنوعی در حرم مطهر انجام شد که از میان آن ها می توان به دوب برنامه که در حضور زائران و مجاوران بارگاه منور رضوی صورت گرفت، اشاره کرد.

نقشی از ارادت

محمدرضا میری نقاش و گرافیسیت مشهدی، می گوید: کار کردن در بارگاه مطهر حضرت رضا (ع) و چند قدمی ضریح مطهر ایشان حس بسیار خوبی دارد و به انسان انرژی فوق العاده ای می دهد.

او اضافه می کند: خلق اثر با سرعت بالا و در ابعاد بزرگ در پیش چشم مخاطبان معمولاً دارای یک انرژی و تأثیرات خوبی برای مخاطب است که اجرای نقاشی را در سال های دور تجربه کرده بودیم. او خاطرنشان می کند: سال گذشته در مسیر پیاده روی اربعین در نجف با کمک دوستان هنرمند به اجرای نقاشی در برابر زائرین حرم امام علی (ع) پرداختیم.

احمد منصوب، دیگر هنرمند نقاش مشهدی هم می گوید: اجرای زنده نقاشی در حرم مطهر رضوی و پیش چشم زائران و مجاوران بسیار ارزنده است. توفیق بزرگی نصیب بنده کمترین شده، که در این مکان مقدس و جایگاه ملکوتی علی ابن موسی الرضا (ع) در محضر ایشان انجام وظیفه کنم و قلم بزنم.

او خاطرنشان می کند: سال های زیادی است که آرزوی چنین اتفاقی را داشتم و اکنون توفیق بزرگی نصیب من شد که در چند قدمی مضجع شریف و نورانی حضرت رضا (ع) قلم بزنم.

پس از نماز مغرب و عشاء به خیل مشتاقان اضافه می شود. همه دوست دارند این لحظات را به ثبت برسانند. هر کسی از آن حوالی می گذرد با کنجکاوی نزدیک می شود و در شگفت می ماند از این همه ذوق که ارادت را در قالب اثری هنری به حضرت رضا (ع) تقدیم می کند. همین دلیل می شود تا دقایقی پای آثار بایستند و روند شکل گیری اش را از نزدیک مشاهده کرده و تصاویر و فیلم هایی از این برنامه زنده هنری را ثبت کنند. انکار که کار در فضای معنوی حرم به هنرمندان «نقش ارادت» توان خاصی می دهد، چرا که از ۶ عصر تا ۱۲ شب سراپا ایستاده اند.

اولین برنامه و اجرایی که در روزهای پایانی دهه کرامت در صحن جامع رضوی توسط گروهی از اساتید و هنرمندان مطرح مشهد برگزار شد، «نقش ارادت» بود. گروهی که به همت مؤسسه آفرینش های هنری آستان قدس رضوی گرد هم آمده بودند تا هر کدام به سبک و سیاق خود ارادتشان را در حضور زائران و مجاوران بارگاه رضوی نقش بزنند. در سه گوشه از صحن جامع رضوی سکوهایی تعبیه شده است و هنرمندان بر دل سپید بوم های خود رنگ عشق می زنند.

در باب الهادی، رضا مهدوی و عطاء... شاکری حدیث سلسله الذهب را به تصویر می کشند. در نزدیکی باب الجواد، احمد منصوب تصویری از دو برادر شهید مدافع حرم را نقش می زند و در جوار رواق امام خمینی (ره) محمدرضا میری و روح... ابوالفضل با همراهی مسعود نجابتی روی دو اثر کار می کنند؛ اولین تصویر متعلق به دختر شهید مدافع حرم ابو حامد و اثر دوم پرچم سبز حرم حضرت رضا (ع)، پرچم سرخ حرم حضرت زینب کبری (س) و پرچم زرد فاطمیهون در کنار هم است. زائران پایین سکوها جمع شده و دوربین های تلفن همراه بیشتر از همیشه فعال است تا با خود صحنه های بی بدیل و زیبایی را از آفرینش زنده آثار هنری در حرم رضوی به یادگار ببرند. چشم ها با دیدن این تصاویر نمناک می شود وقتی زائری از استاد نقاش می خواهد با همان قلم مویی که شال سبز علی بن موسی الرضا (ع) را نقش زده، خطی هم بردست او به نیت حاجت و تبرک بکشد یا صدای «جمیل... جمیل» گفتن دخترک خردسال عرب، وقتی که از تماشای این آثار به ذوق آمده است.

کتابت همسایگی

دومین برنامه اجرای زنده آثار هنری، «حصن حصین» است که دوشب مانده به میلاد امام رضا (ع) طبق روال هفت ساله خود، اساتید خوش نویس مطرح و بین المللی کشوری را دور هم جمع کرد تا بار دیگر القاب و احادیث حضرت (ع) را با مرکب های رنگی و خطوط نسخ و ثلث و محقق، کوفی و معلی و ریحان و نستعلیق و شکسته نستعلیق و نقاشی خط بر کاغذهایی با نشان «حصن حصین» نقش بگیرند و به زائران اهدا شوند.

علی ثابت نیامیر عامل مؤسسه آفرینش های هنری آستان قدس رضوی، رسالت اصلی مؤسسه را استفاده از ابزار هنر برای ترویج و فرهنگ سیره رضوی دانسته و اضافه می کند: «تلاش ما این بوده برنامه های هنری چون «نقش ارادت» و «حصن حصین» در نزدیک ترین فضا به مرقد مطهر حضرت رضا (ع) انجام شود تا ارتباط هنرمندان و زائران این بارگاه قدسی را بیشتر کنیم.»

او ادامه می دهد: «این برنامه در دوره های گذشته در دارالقرآن حرم مطهر و نگارخانه رضوان برگزار شده و سه دوره آن تاکنون در صحن جمهوری و رواق دارالهدایه برپا می شود.»

زائران با اشتیاق خاصی دور میزهای اساتید خوش نویسی جمع شده اند. هر کدام می خواهند هنرمندان با خط خوش خود عبارتی را درباره حضرت (ع) برایشان بنویسند. سپس آن را به گوشه ای می برند تا مرکب خشک شود و بتوانند با خیال راحت این سوغات را از حرم مطهر به یادگار ببرند. گاهی هم چشم هایشان بارانی می شود، وقتی استاد خوش نویسی می پرسد: «برایتان چه نویسم؟» و آن ها می گویند: «هر چه نام حضرت (ع) را داشته باشد بر ایمان عزیز است.»

محسن عبادی هنرمند مطرح خوش نویسی درباره این کارگاه می گوید: «با این برنامه می توانیم در شادی زائران نقشی داشته باشیم. این موهبت بزرگی برای همه ماست که با زائران عاشق و دلباخته آقا روبه رو و هم کلام

شویم و اندک بضاعتی را که در خوش نویسی داریم، به عنوان یادمان میلاد حضرت (ع) به آن ها هدیه دهیم.

او اضافه می کند: «این هدیه شیرینی برای زائران است و کسانی که از این برنامه چند اثر خوش نویسی به شهرشان می برند، بخشی از خاطرات خود را به صورت مکتوب از فضای حرم تا همیشه برای خود زنده نگه می دارند.» هادی سید خوانی عقیده دارد این افتخاری است که نصیب و سعادتش شده است. چرا که خدمت کردن به زوار حضرت رضا (ع) حس بسیار خوبی دارد.

محسن توسلی یکی دیگر از شرکت کنندگان این برنامه می گوید: «همین نفس در نفس بودن با زوار، غنیمت است. اینجا مانند صحنه تئاتر است که با بازدید کنندگان در ارتباط تنگاتنگ هستیم و از آن ها حس می گیریم و آن را منتقل می کنیم.»

فاطمه مقیمی از اساتید خوش نویس نیز درباره برنامه می گوید: «وقتی خطی در جوار حضرت (ع) می نویسم و آن را هدیه می دهم به زائر امام (ع) و او دعایم می کند، حس غیرقابل وصفی پیدایم می کند. احساس می کنم خطوطی که در این برنامه می نویسم، با خط های دیگر خیلی فرق دارد.» مریم سادات موسوی دیگر خوش نویس این برنامه معتقد است: «در این مکان، انگار فرشته ها دستمان را گرفته اند و می نویسند. هر چقدر می نویسم خستگی را احساس نمی کنم. فقط دوست دارم زائران را با خط خودم خوشحال کنم و امیدوارم امام این کار را از ما قبول کنند.»

سارینا قضائی هنرمند خوش نویس دیگر برنامه «حصن حصین» که اولین بار است به این جمع دعوت شده نیز می گوید: «از وقتی به من خبر دادند می توانم در این هم نویسی زیبا شرکت کنم، فقط خدا را شکر می کردم و حالا اصلاً نمی توانم این فضا را وصف کنم.»

او ادامه می دهد: «خانمی آمده بود و می گفت من بیمار هستم. برای من هم خطی بنویسید شاید به این بهانه شفا پیدا کردم. من برای او که اشک، چشمانش را پر کرده بود؛ عبارت «یا شمس الشموس» را نوشتم.»